

Villisika ja sen metsästys

Kanta Suomessa

- Tammikuussa 2026 arviolta noin 2500 yksilöä (mediaani). Kanta voi kasvaa jopa 40 % vuodessa
- Tiheimmät alueet itärajalla, rannikkokunnissa itärajalta porvooseen, Länsi-Uusimaa/Varsinais-Suomen kaakkoisosa (Tenhola, Perniö) sekä Pohjanmaa
- Leudot talvet, ruokinta, populaation vasteet metsästykseseen -> tehostuva lisääntyminen
- Kannan tavoitetaso n. 1000-1500 yksilöä

Villisika metsästysseuratoiminnassa

- Oranssia vaatetusta ei vaadita
- Ei vaadi metsästyksenjohtajaa
- Ei ole hirvieläin, mutta kuuluu hirvieläinten kanssa sorkkaeläimiin
- Usein huomioimatta metsästysvuokrasopimuksia tehdessä.
- Pienriistan rauhoitusalueet tai muut rauhoitusalueet, villisian metsästys huomioitava
- Jos vuokrasopimusta ei tehdä kaikelle riistalle, niin villisika mainittava
- Seura voi puuttua, jos jäsen vaarantaa seuratoiminnan lisäämällä ASF riskiä.
- Syytä päättää käsitelläänkö villisika lahtivajalla vai ei. ASF-tauditapauksessa lahtivaja tulee desinfioida ja siellä olleet lihat hävitetään. Lähiajan käyttöön tällä ei ole suurta merkitystä, sillä rajoitusvyöhykkeellä muukin metsästys kielletään.

Villisian lisääntyminen

- Sukukypsyys jopa ensimmäisen vuoden syksynä, useimmiten ensimmäinen pahnue kuitenkin seuraavana vuonna
- Kiima-aika loka-joulukuun aikana
  - Naaraat ovat lisääntymiskykyisiä myös muina vuodenaikoina, painotus kuitenkin loppuvuoden kiimassa
  - Lauman johtajaemakko tulee kiimaan ensimmäisenä, nuoremmat muutama päivä myöhemmin
  - Karjut hakeutuvat naaraslaumojen lähelle, paastoavat, ja sukupuolihormonit tekevät lihasta pahanmakuisen(karjunhaju)
- Suomessa yksi pahnue vuodessa, mahdollisuus kahteen tai jopa kolmeen.
- Kantaa 115 vrk, porsii maaliskokuussa.
- Porsaita tyypillisimmin 3-8 kpl
- Ravinnon määrällä on suuri vaikutus lisääntymistehoon

Villisian elintavat

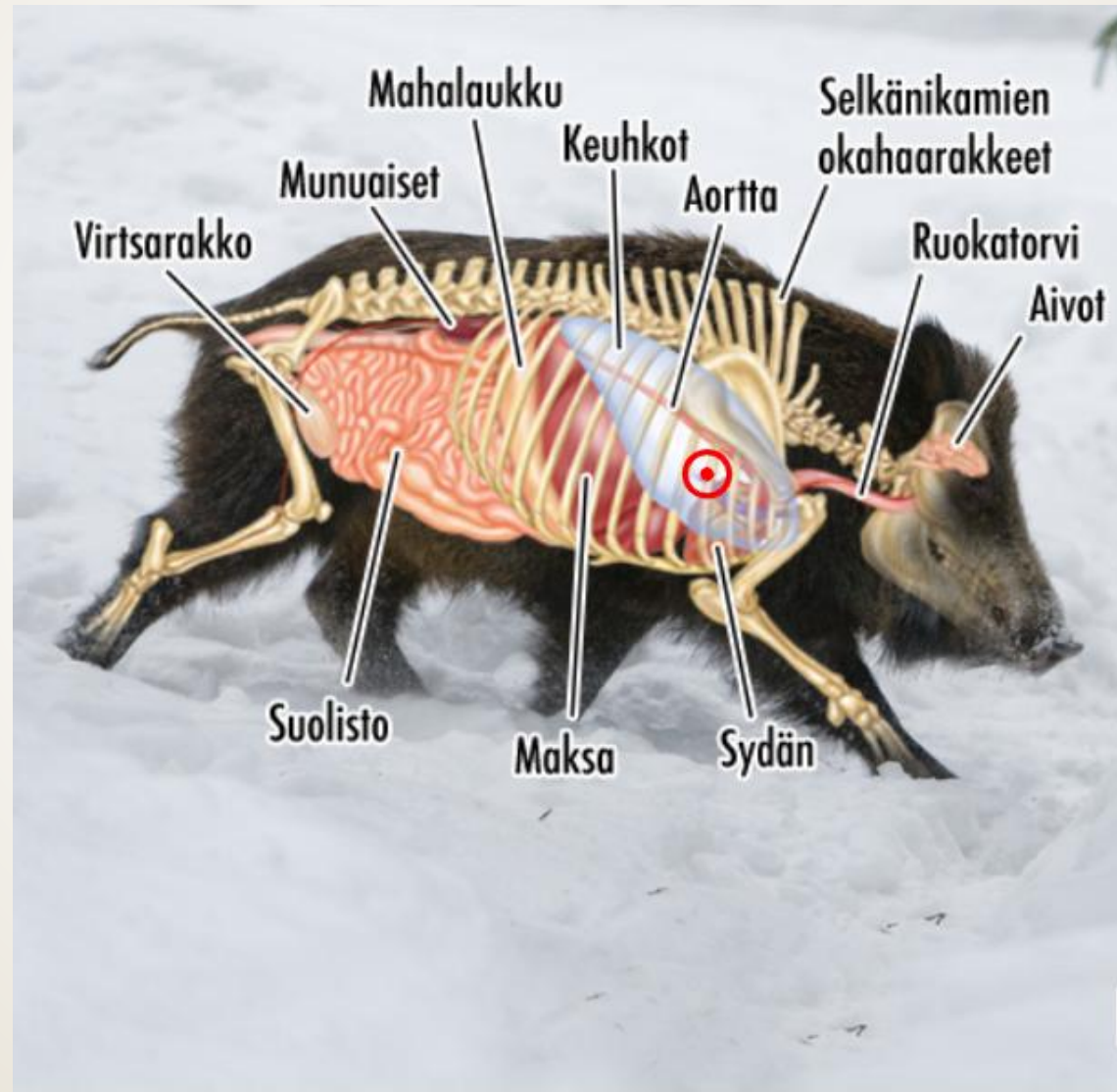
- Elää 5 - 20 sian laumoissa
- Emakko - porsas laumat koostuvat useimmiten johtajanaaraasta, muutamasta nuoremasta naaraasta ja näiden porsaista
- Urosporsaat häädetään laumasta alle vuotiaana
- Vastakkaiset sukupuolet kohtaavat tarkoituksella ainoastaan kiima-aikana.
- Nuoret karjut elävät yksin tai muutaman eläimen karjulaumoissa, vanhemmat karjut elävät usein yksin
- Yhden lauman elinalue Suomessa 6800-22000 ha.
- Sopeutuu nopeasti uusille asuinalueille.

Villisian ravinto

- Sian ruokavalio on hyvin monipuolinen, se kelpuuttaa ruuaksi mm.
  - Viljelykasvit
  - Marjat
  - Sienet
  - Selkärangattomat
  - Pienet nisäkkäät
  - Linnunmunat
  - Matelijat
  - Sammakkoeläimet
  - Haaskat
  - Kuolleet lajitoverit

Anatomia

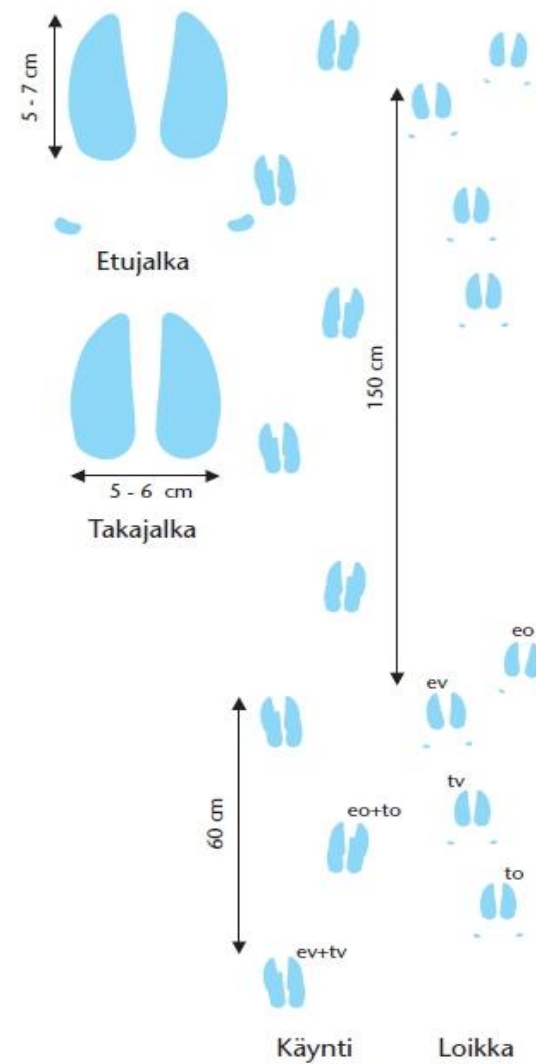

Jäljen tunnistaminen

Aikuisen jälki yleensä 5-10 cm pitkä

- Se on miltei yhtä leveä kuin pitkä.
- Porsaan jälki 4- 5cm pitkä lokakuulla.
- Etusorkan jälki leviää enemmän kuin takasorkan.
- Yleisin kulkutapa on käynti, mutta se on tavoiltaan hieman hermostunut ja kulkutapa vaihtuukin tiheään.
- Pienet lisäsorkat (kyntyset) näkyvät jäljessä kulkutavasta riippumatta.
- Karjulla takasorkkien ulommat kyntyset ovat pidemmät
- Myllerrykset, hankaamisjäljet

Sorkan muoto Jälkijono

Villisian sorkka on pituudeltaan samansuuruinen kuin pienten hirvieläinten (katso valkohäntäpeura). Villisian sorkka on kuitenkin hyvin leveä, lähes yhtä leveä kuin pitkä. Villisika on raskas ja lyhytjalkainen eläin, joka syvään lumeen puskee uraa koko kehollaan. Se on valpas ja tavoiltaan hieman hermostunut. Siten kulkutapa vaihtuu tiheään.

Aikuisen villisian jälki

METSÄSTÄJÄLIITTO

Uloste, myllerykset

Sukupuolen ja iän tunnistaminen

- Sukupuolen ja iän tunnistaminen on tärkeää valikoivassa metsästyksessä, jotta laumaa ei hajoteta ja mahdollisesti jopa tehosteta näin sikojen lisääntymistä (johtajaemakon ampuminen ei suotavaa)
- Tunnistuksessa kiinnitetään huomiota seuraaviin asioihin
  - Sukuelimet
  - Nisät
  - Kulmahampaita ja hammaskyhmy
  - Rakenne
  - Koko verrattuna lauman muihin eläimiin
  - Lauman rakenne, esim. Nuorten karjujen lauma vai emakko+porsas –lauma?
- Talvikarva hankaloittaa tunnistamista!

Tunnistaminen

Tunnistusosion kuvat riistainfo.fi

Viiruporsas

- Viiruporsas helposti tunnistettava vaaleista viiruistaan, muuten vaaleanruskea väritys
  - Tosin väritys voi vaihdella ruskean ja harmaan sävyistä jopa mustaan
- Väritys muuttuu aikuismaiseksi 3-4 kuukauden iässä

Porsas

- Pieni koko, mutta talvella jo aikuismainen väri
- Huomioitava poikkeuksien mahdollisuudet, sillä porsaatt voivat periaattessa syntyä milloin vain.

Alle vuosisikas porsas

- Lyhyt pää, ei näkyviä kulmahampaita
- Siro rakenne
- Tunnistus vertailemalla lauman muihin sikoihin

Nuoret eläimet

Nuori naaras

- Ei näkyviä kulmahampaita
- Vaalea suun ympärys
- Lyhyt pää
- Suorahko selkälinja
- Siro rakenne
- Ei pensseliä

Nuori karju

- Pienet kulmahampaat
- Ei kyhmyä kulmahampaiden kohdalla
- Ei selkeää säkää selässä
- Suorahko selkälinja
- Pensseli
- Kivekset näkyvillä takaapäin katsottuna

Aikuiset eläimet

Aikuinen naaras

- Pienet kulmahampaat näkyvillä
- Iso pää
- Korostunut säkä
- Selkeästi kaartuva selkälinja
- Ei pensseliä
- Säkäkorkeus 60-90 cm

Aikuinen karju

- Suuret kulmurit
- selkeät hammaskyhmyt
- Korostunut säkä
- Isoilla karjuilla laskeva selkälinja
- Pensseli
- Säkäkorkeus 70-110 cm

Villisian metsästys

- Villisikoja voi metsästää ympäri vuoden
- Tunnistus avainasemassa
- Järkeä koirien käyttöön (Koiralle riski tai monta koira sialle)
- Huomioi nuorten porsaitten esiintymistä alueella, koira saa kiinni ja voi raadella porsaita
- Emakon, jota porsaat seuraavat, ampumista vältettävä
- Eettinen näkökulma
- Matriarkaalinen järjestelmä

Lainsäädännöstä

- Rihlatulla luotiaseella tai jousella, ampumakoe
- Haulikon täyteisillä, ei ampumakoetta
- Elävänä pyytävä loukku tai aitaus
  - Tarkistettava 2 kertaa vuorokaudessa
  - Sian on mahdolltava seisomaan loukussa
  - Aitaus kattamaton, muodoltaan pyöreä tai soikea, oltava erottelukäytävä
- Metsästys vaatii metsästyskortin ja metsästysoikeuden alueelle. Ei erillistä pyyntilupaa
- Sallittua on käyttää kiinteää valoa ja pimeännäkötähtäimiä sekä liikkuvaa valoa
- Metsästysaika ympäri vuoden. Porsaallisen naaraan rauhoitus 1.3.-31.7.
- Saalisilmoitus mieluiten Oma riista-palvelun kautta tai paperilla viimeistään 7 vrk saaliin saamisesta.

Vahtimismetsästys

- Valo ja pimeännäkötähtäimet sallittu
- Houkutteluruokinta (maissi, peruna, juurikas, vilja).
  - Maan alta ja käynyt tavara kelpaa parhaiten.
  - Toimii myös rautakangella tehty kolo, johon maissia ja polkee umpeen.
- houkutusaineet, terva
- Mieti ruokinnalle passiin menoreitti, ei saa leikata sikojen tuloreittiä
- Huomioi tuulen suunta ruokinnan ja passin suhteen. Tuuli ei saa käydä sinusta kohti ruokintaa tai sikojen tulosuuntaa.
- Havainnosta heti passiin. Siat käyvät ruokinalla tyypillisesti muutaman päivän ja vaihtavat maisemaa
- Älä ammu ensimmäistä ruokinnalle tulevaa isoa sikaa, odota tuleeko muita, vaikka lauma tulee usein metelillä.
- Siat hyörivät ruokinalla. Vaikea poimia yhtä. Helpottaa, jos ruokapisteitä on monta pientä kuin yksi iso, jolloin ne asettuvat hajalleen. Pienimmän ampuminen selkeintä.
- Jos lauma katoaa, eikä syy ole mielestäsi sinussa, odota. Tulossa voi olla iso karju.

Ajojahti

- Koirilla, miesajolla, huomiovaatetus suositeltavaa
- Pyrittävä erottamaan, onko ajossa lauma vai yksinäinen? Pienimmästä lähtien ampuminen selkeintä.
- Tulee melko suoraviivaisesti. Lauma seuraa johtajaemakkoa, vaikka passimies paljastuisi jos emakko on mennyt ohi.
- Laumassa usein johtajaemakko edellä, sen jäljessä sen porsaatt ja niiden jäljessä muun ikäisiä ja mahdollisesti niiden porsaita. Viimeisenä voi tulla isojakin.
- Kulkee ajossa pitkiä matkoja. Yhden seuran alueella mahdollista yksi passiketju. Suositeltavaa useiden seurojen yhteistyö, jolloin voidaan saada uusi passitus.
- Suosii tiheikköisiä reittejä.
- Tulee usein vauhdilla passin läpi
- Takapassi

Hiivintä

- Pellot keväällä ennen korkeaksi kasvanutta kasvustoa ja syksyllä puinnin jälkeen. Vilja- ja heinäpellot. Erityisen menestyksestä pimeätähtäimillä.
- Myös satokaudella hiivintämetsästys voi onnistua, viljelijän luvalla! Pellossa olevalle sialle kulkien.
- Lauma vai yksinäinen?
- Herkimmin villisika reagoi hajuun, toiseksi ääneen. Hahmotuskyky ei ole kovin hyvä. Onnistuneita varovaisia lähestymisiä voi tehdä jopa lähes avoimessa maastossa, jos on paikoillaan kun sika katsoo.

Haavakko vaarallinen jäljitettävä

- Seisontahaukku usein tiheikössä
- Tuttu ase ja tähtäin
- Riittävän suuri kaliiperi, pysäytystehoa tarvitaan
- Hyvä valo
- On kehitetty suojarahusteet sekä metsästäjille että koirille (Kevlar housut, koiraliivit ja koiran kaulasuojus). Kulmahammas on viiltävä ja ihmiselle tullut vamma reiden korkeudella.
- Koira samalla korkeudella sian kanssa (tarkkana ampumisen kanssa!)
- Sekä sika että koira ovat nopeita, paikka vaihtuu hetkessä
- Suotuisa ampumatilanne muuttuu nopeasti
- Jos haavakkotilanteessa koiria on useampia, niin vaikeusaste turvalliselle laukaukselle nousee
- Jäljitettäessä syytä olla kaveri. Yksi seuraa jälkeä, yksi tai kaksi mukana vahtii ympäristöä. Haavakko tekee usein lenkin ja jää vahtimaan jälkensä sivuun, seuraako joku ja hyökkää sivulta.

Koiran turvaliivi

Palkkiot

- RUOKAVIRASTO: Näytteitä lähettäneelle metsästäjälle tai metsästysseuralle maksetaan palkkiona 50 € / yhdestä villisiasta lähetetyt näytteet. Metsästetystä naarasvillisioista maksetaan lisäpalkkio 100 €, jos näytelähetyksessä on mukana pala kohtua. Kuolleena löydetystä, sairaista tai kolarissa olleista villisioista ilmoittamisesta Ruokavirasto maksaa 150 € ilmoittamispalkkion.
- SUOMEN SIKAYRITTÄJÄT: Suomen Sikayrittäjät ry maksaa metsästysseuroille toiminta-avustusta Suomessa pyydetyistä villisioista. Sikayrittäjien yhdestä eläimestä maksama avustus on 185 euroa/villisika.
Tuki maksetaan Ruokavirastoon lähetetyn ASF-tutkimusnäytteen perusteella Ruokaviraston maksaman näytepalkkion lisäksi.

Trikiini

- Sukkulamato, joka elää lihaksistossa
- Toukka koteloituu lihaan
- Leviää eläimestä toiseen lihansyönnin kautta
- Oireet: Kuume, lihassärky, turvotus
- Karhu, villisika, kettu, supikoira ja muut pienpedot, yksittäistapauksissa myös muissa eläimissä
- Trikiininäyte laboratorioon
- Kuumentaminen 70 asteeseen ainoa varma keino tappaa toukat

Afrikkalainen sikarutto

- Sikaeläimillä esiintyvä virustauti, ei tartu ihmiseen
- Rokote kehitteillä. Mahdollinen rokote ei ratkaise ongelmaa, sillä tauti leviää villeissä eläimissä ja on tappava rokottamattomille villi- sekä tuotantosioille.
- Leviää siasta toiseen suoraan mutta myös ruhonosien lihan kautta. Tappaa sian noin viikossa.
- Säilyy kuolleessa ruhossa pitkiä aikoja
- Taudin itämisaika 5-15 vrk
- Oireet motoriset häiriöt, oksentelu, verinen ripuli
- Suolistaessa poikkeuksellisen voimakkaita vertymiä

Afrikkalainen sikarutto

- Suomen lähialueilla Venäjällä, Baltian maissa, Puolassa jne.
- Todettu Suomessa heinäkuussa 2026 Virolahdella
- Levinnyt ihmisen toiminnan seurauksena (sikojen siirrot, ruokajäte, ajoneuvot, metsästys, elintarvikkeet,...) ja villisikojen mukana.
- Alun perin pahkasian tauti, jolle ne ovat vastustuskykyisiä. Siirtynyt alun perin afrikkalaisen rehun mukana Georgiaan, josta lähtenyt leviämään.
- Sikojen ja villisikojen tartuntatilanteen seuranta
- Villisikojen metsästyksen tehostaminen (kannanhallinta)
- Sikaloiden tautisuojausten ylläpito ja kehittäminen ja ulkona pidettävien sikojen aitaamisvaatimus
- Tuontirajoitukset tartunta- alueilta sian- tai villisianlihalle sekä muille sika- tai villisikatuotteille (kolmannet maat/EU-maiden tartunta-alueet)
- Rajavalvonnan tehostaminen
- Matkustajien, metsästäjien, liikenneyrittäjien, elintarvikkeiden tuojien ja muiden tahojen informointi tartuntariskistä ja tuontirajoituksista

-> **Yhteistyö muiden viranomaisten, elinkeinon, metsästäjien ja muiden toimijoiden kanssa tärkeää!**

ASF-tapaus Suomessa

Eläintautilainsäädännön nojalla:

- Ruokavirasto perustanut **rajoitusvyöhykkeen** tartuntatapauksen ympärille
  - Rajoituksia maa- ja metsätaloudelle, ulkoilulle, sikaelinkeinolle ja villisikoihin liittyen
  - Rajoitusvyöhykkeen koko arvioidaan tapauskohtaisesti ja paikallisten olosuhteiden mukaan (villisikapopulaation tiheys, eläinten liikkumista rajoittavat maantieteelliset esteet, muut seikat)
  - Rajoitusvyöhykkeen rajojen ja koon määrittelyssä hyödynnetään eläintautiviranomaisten, riistaviranomaisten, metsästäjien ym. tietoja alueesta ja olosuhteista

Turvallinen saaliinkäsittely ja näytteenotto

- ASF ja kohtunäytteiden otto

<https://vimeo.com/341787559>

- Trikiini -näytteenotto

<https://vimeo.com/341788050>

Jos löydät kuolleen villisian

- Älä koske ruhoon
- Merkkää paikka karttaan/ota löytöpaikan koordinaatit talteen
- Tee ilmoitus kunnan/läänineläinlääkäriin
- Hae palkkiota Ruokavirastosta
- Älä vieraile sikatilalla 48 tuntiin

Kun olet ampunut villisian

- Käytä kertakäyttöhanskoja ruhon käsittelyssä
- Jos mahdollista suolista sika vasta nylkypaikalla
- Suolistusjätteet on haudattava maahan tai poltettava
- Ota näytteet trikiini- ja virusmäärittystä varten
- Pese ja desinfioi metsästysvarusteesi ja koira hyvin
- Älä vieraile sikatilalla 48 tuntiin
- Tee saalisilmoitus Riistakeskukseen Oma Riista –palvelun kautta
- Hae Suomen sikayrittäjien toiminta-avustusta metsästysseuroille

